

PREȚUL FRUMUSEȚII

Tulburările alimentare și implicațiile psihosociale ale acestora

ALINA CHIRACU
Coordonator

PREȚUL FRUMUSEȚII

Tulburările alimentare și implicațiile psihosociale ale acestora

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

Colecția PSIHLOGIE APLICATĂ ÎN VIAȚA DE ZI CU ZI

Referenți științifici: Prof. univ. dr. Eugen Avram
Conf. univ. dr. Raluca Tomșa

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban
Coperta 1: Ilustrație de Andrei Bobariu

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Prețul frumuseții : tulburările alimentare și implicațiile psihosociale ale acestora / coord.: Alina Chiracu. - București : Editura Universitară, 2021
Conține bibliografie
ISBN 978-606-28-1327-7

I. Chiracu, Alina (coord.)

616
613

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062813277

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2021
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021.315.32.47
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47 / 0745 200 718/ 0745 200 357
comenzi@editurauniversitara.ro
www.editurauniversitara.ro

Cuprins

Cuvânt înainte	7
Scurtă incursiune în istoria frumuseții (<i>Alina Chiracu</i>)	9
Aș fi putut să fiu explorator (de lumi vechi) (<i>Costin Bratu</i>)	15
Frumusețea este naturalețe, frumusețea este natură (<i>Ștefania Chihaia</i>)	21
Oglindindu-ne în industria <i>fashion</i> (<i>Alexandra Dogărescu</i>).....	27
Studiu de caz (<i>Bianca-Maria Carabă</i>)	31
Partea I Tulburările alimentare	37
Tulburările de comportament alimentar Tipuri, caracteristici, simptomatologie	39
Tulburările de alimentație prin prisma psihiatrului (<i>Adrian Nicu Lupu</i>) .	51
Tulburările alimentare din perspectivă psihanalitică (<i>Ruxandra Rășcanu</i>).....	64
Mass media și idealul de frumusețe și de formă (<i>Alina Chiracu</i>)	74
Evaluarea tulburărilor alimentare (<i>Alina Chiracu</i>)	81
Abordarea terapeutică a tulburărilor de alimentație (<i>Smaranda Guțu, Florinda Golu</i>).....	89
Partea a II-a Studii	101
Relații între stilurile de atașament și tulburările alimentare (dintr-o perspectivă evoluționistă) (<i>Melissa Nistor</i>)	103
Rolul <i>beauty influencerilor</i> asupra imaginii corporale și a stimei de sine în rândul persoanelor de gen feminin (<i>Camelia Iulia Maria Vlad</i>)..	124
Factori determinanți ai comportamentului alimentar emoțional în rândul adulților emergenți (<i>Cătălina Georgiana Pop</i>)	143
Tulburările de alimentație, stereotipurile despre corpul ideal și aprecierea corporală (<i>Ioana Ana Maria Voloșin</i>).....	172

Rolul moderator al presiunii socioculturale în relația dintre comportamentul alimentar dezadaptativ și ortorexia nervoasă (<i>Andreea-Anamaria Mirescu</i>).....	191
Nemulțumirea față de corp și rolul acesteia în manifestarea depresiei și anxietății postpartum (<i>Gabriel Pîrcălabu</i>)	213

Cuvânt înainte

Frumusețea reprezintă un aspect deosebit de important al vieții, indiferent de unghiul din care este privită. Experiența personală, și mă refer aici la practica clinică și psihoterapeutică, mi-a arătat că frumusețea constituie un element în jurul căruia gravitează mare parte din preocupările și problemele oamenilor și în special ale femeilor. Indiferent de vârsta pe care o au, femeile își doresc să fie frumoase. Și oricât de frumoase ar fi, rareori se văd ca fiind cu adevărat frumoase. De ce? Poate pentru că în lumea actuală standardele de frumusețe intensiv promovate sunt foarte greu de atins. Sau poate pentru că percepția față de propriul corp este una eronată. Sau poate pentru că idealul de frumusețe interiorizat este departe de propria realitate.

Multor femei frumoase le lipsește încrederea în sine, iar imaginea idealizată a femeii perfecte contribuie tot mai acut la ascuțirea acestui fenomen. Aș putea spune că femeia este frumoasă prin simplul fapt că este femeie. Dar ar fi oare suficient? Nu cumva ar fi nevoie de o formă de oglindire a acestei frumuseți, de o confirmare din partea unei alte persoane? Nu cumva avem permanent nevoie de validarea celorlalți? Și nu cumva avem nevoie de acceptarea venită din partea propriei persoane?

În volumul de față ne propunem să vorbim despre frumusețe și despre prețul acesteia. Despre cum este privită frumusețea și care sunt mecanismele care activează dorința de frumusețe în psihismul femeilor. Pentru a păstra aspectul științific al lucrării, vom aduce în sprijin noțiuni teoretice despre tulburările de alimentație care sunt însoțite adesea de dorința de a atinge frumusețea dorită sau ideală, descrieri ale formelor tulburărilor alimentare, manifestarea acestora, studii realizate cu scopul de a elucida o parte dintre legăturile ce se instituie între tulburările alimentare și percepția propriului corp, studii legate de impactul social și emoțional pe care mass-media îl are asupra structurării standardelor de frumusețe. Vom vorbi despre terapia tulburărilor alimentare și despre posibilitățile de „vindecare” ale femeilor care se consideră insuficient de frumoase. Nu în ultimul rând, vom prezenta fragmente din lucrări literare care descriu într-un mod fascinant frumusețea, dar și studii de caz exemplificative, pentru a clarifica fenomenul ce poate fi denumit „goana după frumusețe”.

Acest volum este adresat tuturor. Mai întâi, studenților la psihologie, pentru că ei au nevoie de informații relevante cu privire la aspectele psihologice ale tuturor palierelor vieții, dar și pentru că aici, în aceste pagini, tot ei, își pot aduce contribuția la cunoașterea științifică, publicându-și propriile lucrări. În al doilea rând, volumul este adresat celor care nu au noțiuni de psihologie și care doresc să afle din surse adecvate ce se întâmplă cu corpul lor, cu gândurile lor, cu emoțiile lor atunci când nu se simt bine în pielea lor. Sau atunci când se simt bine cu ei înșiși. Sau atunci când nu reușesc să înțeleagă ce se întâmplă cu ei, ce cauze au stările lor de inadecvare, ce mecanisme sunt activate atunci când sunt puși în contexte sociale diverse, ce emoții se nasc din necunoașterea de sine și din raportarea la standarde aberante de frumusețe.

Nu în ultimul rând, volumul de față vorbește despre frumusețe. Iar frumusețea există peste tot în jurul nostru. Este nevoie însă să deschidem ochii și să fim atenți, să o simțim, să o inhalăm, să ne bucurăm de ea. Sub toate formele pe care le îmbracă. Aceasta este o carte pentru toată lumea care vrea să citească despre frumusețe și despre prețul ei.

Scurtă incursiune în istoria frumuseții

Alina Chiracu

Universitatea din București, Departamentul de Psihologie

Termenul „frumusețe” este de regulă asociat cu experiența estetică și se referă la calitățile esențiale ale unui obiect care trezesc anumite reacții în rândul celor care le observă – plăcere, calm, înălțare, beatitudine. Frumusețea este atribuită atât fenomenelor naturale (apusul de soare, cascadele maiestuoase), cât și artefactelor realizate de om (operele artistice).

Încercările de definire a frumuseții urmează două căi. Pe de o parte, frumusețea este atribuită calităților esențiale ale obiectului sau fenomenului, iar pe de altă parte, este atribuită experimentării subiective a subiectului uman. Prima abordare consideră frumusețea ca fiind obiectivă, ca ceva ce există intrinsec într-un obiect, indiferent de modul în care este percepută de către observator. Cea de-a doua abordare consideră frumusețea ca fiind subiectivă, ca ceva ce apare în mintea observatorului, *frumusețea se află în ochii privitorului*. În estetică, obiectivitatea și subiectivitatea au reprezentat subiecte de dispută filosofică, dispută rămasă neelucidată până în prezent.

Primii exponenți ai viziunii obiective a frumuseții au fost Platon și Aristotel. Platon (427-347 îC) considera că frumusețea face parte din domeniul formelor, lumea formelor este ideală mai degrabă decât materială, formele și frumusețea sunt non-fizice, așadar frumusețea este obiectivă și nu depinde de experiența celui care observă. Viziunea lui Aristotel (384-322 îC), deși tot obiectivă, era complet diferită de cea a lui Platon. Frumusețea rezidă în ceea ce este observat și este definită de caracteristicile obiectului, precum simetria, ordinea, echilibrul și proporționalitatea. Aceste criterii se mențin atât pentru obiectele naturale, cât și pentru cele realizate de om.

La pol opus, se află subiectiviștii. David Humme (1711-1776) era de părere că frumusețea nu se află în obiecte, ci este în totalitate subiectivă, fiind legată de trăiri și emoții. Frumusețea se află în mintea persoanei care privește obiectul, iar ceea ce este frumos pentru o persoană, nu este

neapărat frumos pentru o alta. Immanuel Kant (1724-1804) considera că judecata estetică este bazată pe emoții și în special pe plăcere. Ceea ce aduce plăcere depinde de gusturile personale. Aceste judecăți nu presupun nici cogniție și nici logică, fiind așadar subiective, frumusețea este definită prin procesele minții și nu prin trăsăturile obiectului.

Abordarea subiectivistă atrage după sine o serie de probleme deoarece ideea de frumusețe devine lipsită de sens dacă totul depinde numai de gusturile privitorului și de preferințele sale personale. În acest sens, noțiunea de frumusețe își pierde valoarea de ideal comparabil cu adevărul. Numeroase controverse au apărut cu privire la gusturi și preferințe; oamenii pot avea opinii solide față de prezența sau absența frumuseții într-un obiect, astfel că s-a făcut simțită nevoia stabilirii unor standarde. Atât Hume, cât și Kant, conștienți de această problemă, au adăugat ulterior o nuanță de obiectivism la ideea de frumusețe. Hume sugera că exemplele de bun gust trebuie să fie oferite de experți, autorități care să cunoască și să fie experimentați în ceea ce privește estetica, iar Kant era de părere că experiența estetică apare numai dacă există o atitudine dezinteresată și neobstrucționată de emoțiile și preferințele personale.

În ceea ce privește frumusețea corpului uman și în special frumusețea feminină, aceasta s-a supus de-a lungul timpului unor numeroase criterii de evaluare și interpretare.

Era paleolitică sau „epoca de piatră” poate fi considerată prima perioadă din istoria omenirii din care s-au păstrat dovezi care arată că frumusețea are o însemnătate aparte în toate sferile vieții. Un exemplu în acest sens îl constituie statueta Venus din Willendorf. Aceasta are o înălțime de numai 11 cm și este considerată una dintre cele mai vechi și mai faimoase opere de artă, fiind datată undeva între 24.000 și 25.000 îC. Statueta miniaturală a fost descoperită de arheologul austro-ungar Josef Szombathy, în anul 1908, în satul austriac Willendorf. Este sculptată în piatră și este atât de mică încât poate fi ținută în palmă, specialiștii fiind de părere că dimensiunile reduse aveau scopul ca aceste figurine să poată fi purtate cu ușurință în călătoriile nomadice pentru căutarea hranei, în acea perioadă.

În absența unor înscrisuri explicite, istoricii de artă își fundamentează explicațiile pe elementele componente ale obiectelor descoperite. Astfel, forma acestei statuete poate aduce informații despre rolul și poziția femeii în acele timpuri.

Cele mai proeminente elemente ale anatomiei statuetei sunt cele legate de procesul de reproducere și de creștere a copiilor. Artistul

necunoscut a acordat o atenție deosebită sânilor, ceea ce poate evidenția ideea de maternitate. De asemenea, regiunea pubiană a fost prelucrată cu mare atenție, fiind colorată cu pigment roșu-ocru. În contrast, sculptorul a acordat o atenție redusă acelor părți din corp care nu sunt asociate cu reproducerea. Atât brațele, cât și picioarele sunt extrem de reduse și lipsite de acuratețe anatomică. O altă particularitate a statuetei este aceea că fața este acoperită. Nu sunt vizibile ochii, nasul sau urechile. Specialiștii sunt de părere că fața este acoperită cu un voal, eventual nupțial, sau cu șuvițe de păr. Acest aspect poate conduce la ideea că statueta nu portretizează o persoană anume, ci mai degrabă este reprezentarea aspectelor reproductive și materne ale femeii, fiind astfel un simbol al fertilității.

Putem concluziona de aici că la acea vreme frumusețea feminină era asociată cu maternitatea și implicit cu formele generoase, sâni plini, abdomen și șolduri cuprinzătoare, coapse rotunde și puternice. Menirea femeii era de a face copii, de a-i hrăni și de a-i crește, astfel că frumusețea era materializată în acest rol matern fundamental.

Egiptul antic prezintă femeia zveltă, delicată, înaltă, fără niciun fir de păr, adesea inclusiv părul de pe cap era ras. Pentru accentuarea acestor aspecte, hainele erau deschise în față. O figură frumoasă era considerată ca având trăsături delicate, ochi mari și expresivi, păr lung și negru. Gâtul lung și subțire completa un corp zvelt cu încheieturi subțiri și degete lungi, delicate. Regina Nefertiti este considerată drept un model antic al frumuseții ideale.

Grecia antică ne-o prezintă pe Venus de Milo, statuie ce o reprezintă pe Afrodita, zeița iubirii. A fost sculptată în marmură de Alexandros din Antioch cu 150 de ani î.C. și a fost descoperită în Marea Egee, în dreptul insulei grecești Milos, la 8 aprilie 1820. Fragmentele descoperite au ajutat la reconstituirea acesteia, însă brațele nu au fost găsite niciodată. În prezent, se află expusă în muzeul Luvru din Paris.

Afrodita a fost descrisă de artiști ca fiind o femeie de o frumusețe excepțională. Simetria, proporțiile și armonia statuii au constituit elemente esențiale în stabilirea ideii de frumusețe feminină. Conceptul de „frumusețe clasică” își are originile în Grecia și se bazează pe simetrie, armonie fizică și psihică, proporții echilibrate, precum și pe relații matematice exacte între diferite părți ale corpului. Pielea trebuia să fie albă, iar corpul cu rotunjimi potrivite.

Evul mediu, dominat de propagarea creștinismului, aduce cu sine simplificarea și anularea parțială a frumuseții femeii. Femeia preocupată exagerat de frumusețea sa era considerată păcătoasă și periculoasă, prin analogie cu Eva care a fost îndepărtată din rai. Proporțiile și armonia au

devenit ne semnificative, femeile fiind prezentate în operele de artă ca fiind simple și neatrăgătoare. Există însă o condiție de frumusețe, și anume culoarea albă a pielii. Pentru aceasta se utilizau adesea metode neobișnuite, cum ar fi aplicarea de lipitori sau folosirea de plumb alb.

Evul mediu târziu a fost marcat de Omul Vitruvian al lui Leonardo da Vinci (1500) care a impus noi standarde ale perfecțiunii corpului uman. Ulterior, la distanță de câteva sute de ani, s-a revenit la condiția de corp suplu și la obiectele de îmbrăcăminte luxoase.

Epoca Renașterii prezintă femeia voluptoasă, cu brațe și picioare grațioase, cu figură ca de porțelan, ajustată cu ajutorul fardurilor vremii, acolo unde era necesar. Atenția artiștilor se mută de la teme religioase la cele lumești, idealul perioadei Umaniste fiind excepțional exemplificat în pictura Venus dormind a lui Giorgione (1505). Aceasta expune o femeie goală, dormind pe iarbă. Corpul este armonios, abdomenul nu foarte plat, talia nu foarte subțire, sânii mici, pielea foarte albă.

Epoca Barocă aduce în prim plan femeia voluptoasă, plinuță, aproape grăsuță. La fel ca la Rubens, formele sunt luxuriante, rotunde, cărnoase, pielea este moale, dar la fel de albă. Puțin mai târziu, valul Rococo prezintă femeia slabă, cu pieptul plat, extrem de grațioasă. Epoca Imperială este marcată de întoarcerea la perfecțiunea și armonia Greciei antice. Romantismul și ulterior epoca Victoriană prezintă femeia cu talie subțire ca de viespe, slabă, fragilă, cu brațe și picioare mici. Unul dintre exemplele acelei epoci ar fi prințesa Sissi, împărăteasa Elisabeta Eugenia Amalia von Wittelsbach. Percepția asupra frumuseții adusă de Impresionism aduce redescoperirea trăsăturilor zvelte însoțite însă de fese rotunde și cărnoase. Acest detaliu este ilustrat în pictura Bal la Moulin Rouge a lui Toulouse-Lautrec.

În secolul XX, Expresionismul aduce cu sine o nouă concepție cu privire la frumusețea feminină, iar aceasta a fost determinată puternic de apariția cinematografului. Aici s-au „produs” primele staruri care au devenit rapid modele de frumusețe. Femeia frumoasă trebuia să aibă capul mic, ochii expresivi, buzele pline și părul scurt. Pentru prima oară în istorie, diferențele dintre sexe au început să se estompeze, curbele feminine devenind mai puțin importante. În anii 1930, Hollywood a devenit „instanța” care impunea trendurile. Imaginea Gretei Garbo combina frumusețea feminină cu senzualitatea misterioasă, în timp ce imaginea Marlenei Dietrich îmbrăcată în costum bărbătesc și purtând cravată era privită ca exprimare a bisexualității.

În anii 1940, Christian Dior definea idealul de frumusețe prin femeia slabă, elegantă, șarmantă, delicată. Din acest moment, moda și creatorii de

modă au devenit principalii operatori în stabilirea noilor standarde de frumusețe. În anii 1950, Coco Chanel a accentuat în primul rând aspectul natural, cu foarte puțin fard, haine simple, accesorii sumare. Grace Kelly era considerată un simbol al frumuseții, în timp ce Gina Lollobrigida și Sophia Loren reprezentau frumusețea temperamentală mediteraneeană.

Anii 1960, marcați de numeroase schimbări sociale în lumea occidentală, au adus schimbări revoluționare și în percepția frumuseții. Modelul britanic Twiggy a stabilit noi standarde de frumusețe prin corpul său extrem de subțire, punând astfel bazele figurii minimaliste. În ochii societății, a fi slabă a devenit sinonim cu a fi frumoasă. Buzele trebuiau să fie pronunțate și mate, iar ochii accentuați cu creion dermatograf. Revoluția în modă a culminat cu apariția fusteii mini, purtată de Marry Quant.

Anii 1970 au apreciat femeia cu pieptul îngust și cu părul înfioat în coafuri voluminoase, ochii erau evidențiați strident prin culori reci și intense. Variațiuni de la această tendință au adus „gypsy look” și „glitter look” după modelul Dianei Ross. Perioada anilor 1980 este considerată aceea a femeii emancipate, a femeii de carieră. Frumusețea este analizată în cel mai mic detaliu, decorată cu fard strident și culori puternice, feminine. Reprezentative pentru această perioadă sunt modelele Naomi Campbell și Linda Evangelista. Anii 1990 au pus accentul pe unicitatea și individualitatea figurii. Indiferent dacă femeia este blondă, brunetă sau roșcată, idealul se regăsește în frumusețea feței, neputând fi încadrat într-o categorie unică. Kate Moss a inițiat valul androgin, cu apariția sa ca de „fetiță băiețoasă”.

Secolul XXI prezintă o femeie naturală și unică, frumusețea fiind asociată cu trăsăturile și formele. Nu mai este la fel de important ca femeia să pară frumoasă pentru altcineva, ci pentru ea însăși. În prezent femeile sunt considerate frumoase dacă au șarm, dacă sunt sănătoase, dacă au un corp armonios și dacă se simt puternice. Cu toate acestea, există și tendințe excentrice, forțate, provenite de la așa-ziii creatori de trenduri, care promovează modele de frumusețe nesănătoase, punând accentul pe silueta anorexică. Un exemplu în acest sens îl constituie modelul francez Isabelle Caro, care a murit la 28 de ani de anorexie, cântărind atunci 23 kg. Lupta ei pentru conștientizarea riscurilor anorexiei a contribuit însă la stabilirea unor reglementări și reguli ce au fost impuse industriei de modă cu scopul de a diminua această problemă.

Dincolo de tiparele de frumusețe impuse sau auto-impuse, ea, frumusețea, constituie însă o formă de percepție a realității din jurul nostru. Depinde de fiecare dintre noi cum procesează acest termen. Cu

bucurie, cu tristețe, cu mulțumire, cu frustrare.... Frumusețea poate fi înțeleasă ca atribut sau ca scop, ca un dat sau ca un dar...

În acest volum, avem onoarea de a prezenta, chiar din primele pagini, un fragment dintr-o lucrare încă nepublicată a unui scriitor român, în ipostaza de față fiind nu scriitorul, ci bărbatul care își exprimă admirația (sau poate chiar iubirea) față de o femeie. Vom avea privilegiul de a simți (și nu citi) felul în care femeia este privită prin ochii bărbatului. Vom avea (sper eu) bucuria de a trăi emoția bărbatului care își admiră femeia, într-un mod nu numai literar, ci pasional, fierbinte, dar în același timp duios, curat și natural. Atunci când femeia este privită astfel prin ochii bărbatului, este frumoasă. Dincolo de orice, se simte cu adevărat frumoasă.

Aș fi putut să fiu explorator (de lumi vechi)

Costin Bratu

*Din capitolul „Ce aș fi putut fi, dacă nu aș fi fost ce s-a întâmplat să fiu”
(Fragment din „Memorii”, în pregătire)*

...

Aș fi pus degetul pe hartă, în zona ținuturilor încă ne-cartografiate, hașurate cu umbre, și m-aș fi dus întins într-acolo. În inima Africii, să zicem. Acolo aș fi putut să descopăr un sat de colibe din lut, nuiele și frunze late de copaci care pot trăi cu apă puțină, sau fără. Acele frunze erau mari și grase și nu se uscau aproape niciodată, nici după tăiere. Ele acopereau colibele și le apărau de soare sau, din când în când, foarte rar, de ploii repezi, scurte și fierbinți.

Acesta ar fi fost satul unui trib încă necunoscut, pe care evoluția umanității îl ocolise. Trăia încă în urmă cu milenii, într-o preistorie perpetuă, încremenită în timp. Aproape o sută de suflete albe, ascunse sub o sută de chipuri și trupuri negre. De fapt, nu negre, ci de culoarea cafelei. Ascunse, de asemenea, în mii de obiceiuri, ritualuri, reflexe de viață, de agonie și de moarte. Greu de numărat, căci unele erau fixe, împietrite, altele se nășteau mereu, din cele împietrite, ori din nimic...

Aș fi studiat acel trib, l-aș fi explorat și scormonit. Aș fi început să-i înțeleg puțin câte puțin și încremenirea, și pulsațiile vii, și refuzul de a merge în pas cu umanitatea... Iar când aș fi înțeles destul, aș fi hotărât: rămân cu el, în el sau alături de el, locul meu era acolo. Acolo ar fi fost și meseria pe care mi-aș fi ales-o, și tot restul din mine, care mă îndemnase să o aleg. Ce ar mai fi rămas nerezolvat? Aproape nimic...

Din timp în timp, aș fi transmis, prin mijloace de comunicare moderne, ceea ce se putea transmite din explorările mele, pentru a fi cât de cât de folos societății evolute care mă conținuse o vreme și mă formase. Însă cea mai mare parte a descoperirilor mele nu se puteau transmite. Ele nu mai priveau în niciun fel relația dintre mine și restul omenirii. Aveau legătură doar cu cele o sută de suflete ale tribului, cu care aș fi început să mă contopesc...

Însă chiar singur printre sufletele lor nu aş fi putut să rămân, căci mă cunoşteam bine. Şi atunci, mi-aş fi luat o femeie a tribului, sau mi-ar fi fost dăruită de trib, în semn de recunoştinţă pentru lipirea mea de viaţa lor. Lipire neaşteptată, dar pe care ei ar fi simţit-o ca pe o poruncă a spiritelor şi a zeităţilor păgâne în care credeau şi cărora li se supuneau... Ei nu ar fi înţeles că îi studiez, că îi scormonesc şi pe dinafară, şi pe dinăuntru, ci doar că îi plac, că le sunt devotat şi prieten. Şi atunci, ar fi vrut să le fiu mai mult decât atât şi mi-ar fi dăruit o parte din fiinţa tribului – femeia...

Este foarte posibil ca acest dar să mi-l fi dăruit după ce bătrâna căpetenie înţeleaptă ar fi citit în stele totul despre mine: de unde veneam, de ce veneam, pe ce drum urma să merg mai departe...

Iar acum, pentru că aceste pagini le scriu azi, 22 iulie 2020 (fix ora 11.49 în această clipă), o să amestec puţin o fantezie cu alta, din aceeaşi zonă a imaginaţiei, şi am să spun că acelei femei dăruite mie de trib i-aş fi schimbat numele ei sălbatic şi aş fi numit-o Ara...

Şi dacă tot este să amestecăm şi să suprapunem fanteziile, cu toate că nu pare să aibă legătură directă cu subiectul, poate nu ar fi rău să ştim ceva mai mult despre această femeie din trib, cu numele preschimbat în Ara. Preschimbat la propunerea ei şi la dorinţa mea, pe care nu apucasem încă să o rostesc... Apoi lungit puţin şi întregit, pentru a se potrivi perfect cu ceea ce se născuse şi fulgerase brusc, în mine – Aramea.

Unde fusese ea ascunsă şi de unde apăruse în calea mea, pe neaşteptate, ca un fulger scurt, violent şi definitiv? Căci, până să-mi apară, tribul nu mi-o dezvăluisese.

Şi cum de şi-a dat seama căpetenia că tocmai pe ea trebuie să mi-o ofere, iar nu pe altele dintre care să pot alege?

Din ce instincte vechi şi adânci ale tribului a pornit singura ofertă ce mi se potrivea?

Ce va fi citit oare căpetenia în stele, într-o noapte, iar în aceeaşi clipă şi în ochii mei, de mi-a dăruit-o pe sălbatica Ara gata aleasă şi nu spre alegere?...

Dar cum era ea?... Greu de prins în cuvinte, mai ales în nişte „memorii”, dar trebuie să încerc, nu poate să rămână neprinsă şi necuprinsă... Am să o descriu puţin, doar aşa cum aş fi văzut-o înainte de a petrece prima noapte reală împreună, în coliba noastră de lut. După acea noapte, va fi imposibil de scris despre ea. Şi inutil, pentru că, după acea noapte, cuvintele nu ar mai fi avut nicio valoare. Sau ar fi dispărut cu totul...

Înaltă, zveltă şi voluptoasă, cu pielea de culoarea cafelei, lucioasă şi catifelată, mirosind toată a cafea, a mentă sălbatică şi a ierburi de luat minţile şi de activat simţurile. Răspândea parfumul de la distanţă şi era

singura din trib cu acel amestec de mirosuri. Nu întorcea nimeni capul după ea, în mers, căci tribul avea cu totul alte simțuri și preocupări, decât să simtă și să se mire de mirosul femeilor lui. Singurul care simțea și se mira eram eu. Mirosul Arei era împrăștiat doar înspre mine și doar pentru mine. A știut din clipa când mi-a fost dăruită de trib că doar eu aveam simțuri pentru mirosurile ei. Aveam să aflu asta în prima noastră noapte de iubire în colibă...

Mai departe... Părul negru, lung, despletit, lucios și moale de la pomada cu care și-l ungea dimineața, din aceeași fiertură de cafea, mentă și ierburi amețitoare. Uneori și-l împletea într-o coadă lungă, pe spate, alături în mii de șuvițe împletite și ele, presărate din loc în loc cu fire colorate de iarbă și flori. Însă cel mai bine îi ședea cu el despletit, răvășit, revărsat pe umeri, pe spate și pe sâni... Și dumnezeiește de bine, cu el adunat tot într-o parte, lăsându-l să-i curgă pe lângă un obraz, iar de aici mai departe pe umăr, spre unul dintre sâni, mângâindu-l din când în când cu câte o șuviță mai rebelă, zburată de vânt...

Avea sâni mici, rotunzi, catifelați, cu sfârcurile mereu tari și ascuțite, de culoarea unei flori ce creștea doar prin iarba deasă din jurul colibelor acelui trib. Cei mai mici sâni dintre toți aceia văzuți de mine până atunci, sau despre care îmi închipuiam că există. Dar și cei mai plini cu tot ce putea să reverse o femeie prin sâni, către ochii și simțurile bărbatului... În mers, sâni Arei nu zvâcneau, nu săltau, ci doar tremurau ușor...

Umbla goală, bineînțeles, ca toată partea femeiască a tribului. Nu existau semne ale vârstei pe trupurile lor, căci nicio femeie nu ajungea să intre în vârstele care să lase urme și semne. Din tinerețe intrau direct în neant... Și în această privință, așadar, era un trib binecuvântat de zeii lui protectori...

Ara cea sălbatică avea mijlocul subțire, iar șoldurile îi erau arcuite și rotunjite ca de mâna unui sculptor obsedat de perfecțiunea trupului de femeie. Pe amândouă – câte un semn aproape nevăzut, ca două umbre subțiri ceva mai închise la culoare, pe pielea vie și lucioasă. Erau semne rămase de la un accident grav, după ce abia ieșise din adolescență: alergase sălbatică și nebună călare pe un cal de-al tribului, sălbatic și el, un copac se prăbușise brusc în calea lor, iar ea fusese azvârlită, din plin galop fără șa, în copacii pădurii. I se fracturase bazinul. Vracii tribului o vindecaseră repede și o făcuseră ca nouă. Doar cele două semne umbrite pe șolduri rămăseseră, poate numai ca să adauge perfecțiunii ei trupești pata ușoară care să-i facă perfecțiunea și mai vizibilă...

Apoi coapse lungi, blânde, fragile și puternice totodată, împrumutate parcă de la sălbăticiunile ce mișunau prin împrejurimi. Și fesele lucioase,

unite vag între ele, mici cât ai fi putut să le acoperi cu palmele, și mari cât să fi putut avea destul loc pe ele pentru mângâieri lungi, rotunde, apăsate...

Iar sus, între coapse, sub abdomenul rotunjit și modelat și el de soare, vânt și umbrel prin sălbăticie, acolo sus, deci, neascuns, neprotejat de false pudori, se găsea floarea feminității ei, creștătură scurtă și discretă între două petale lungi, aproape roz, aproape roșii, aproape de culoarea cafelei... Neacoperită și nestrăjuită de păr pubian, nici măcar un singur fir. Și-l înlătura cu pomezii din rădăcini și frunze de plante sălbatice, aveam să aflăm mai târziu, în prima noapte de îmbrățișare... Păstra totuși un smoc mic, tuns scurt, aproape la nivelul pielii. Însă acel smoc nici nu părea a fi păr, ci doar o inimă mică desenată cu un cărbune subțire, ce părea de argint pe pielea de culoarea cafelei.

Când am văzut-o prima oară, în ziua în care mi-o dăruise căpetenia tribului, părea că se plimbă rușinată printre colibe, căci inimioara de argint se abătea cu puțin de la linia fără cusur a creștăturii dintre buzele sexului ei... Se grăbise să mă vadă și să o vad – avea să-mi povestească în noaptea împreunării noastre – și greșise puțin simetria... După acea noapte, însă, aveam să stabilim amândoi că inima de argint să rămână așezată mereu puțin asimetric – asimetria și abaterea ușoară de la liniile drepte se potriveau perfect cu ceea ce simțea ea adânc, și în pântecul pe care aveam să îl descopăr și răscolesc, și în restul trupului...

Era singura femeie din trib care nu suporta vreun fir de păr pe pielea ei, indiferent unde ar fi crescut sau ar fi căzut... Ori poate mai erau și altele, însă eu nu mai aveam ochi pentru detalii ale altor trupuri...

Iar acum, după ce aș fi văzut-o și aș fi intrat brusc în gândurile ei și într-ale mele, și după ce și-ar fi înfipt privirea și sânii goi în privirea mea, acum ar fi fost timpul unei mai bune cunoașteri și apropieri, înaintea primei nopți în coliba de lut. Ne-am fi jucat acum cel mai real și mai himeric joc din câte ar fi putut exista, joc inventat de noi, cu ajutorul magiei din aerul tribului, asemănătoare, poate, cu magia tehnică și utilitară din lumea civilizată, însă cu altfel de foc în ea, și cu mister adevărat, nu cu unul din plastic și șuruburi, care doar aducea a mister...

(...)

Toate condițiile pentru a rămâne în acel trib pentru totdeauna ar fi fost îndeplinite: meseria aleasă, spațiu de făcut meseria – slavă domnului, și în trib, și în altele din împrejurimi sau din depărtare, locuință bună primită în dar, fără chirie, bani câștigați de la cei cărora le-aș fi trimis rezultatele muncii mele, hârtie și unelte de scris pentru mulți ani de atunci înainte... Aș fi avut-o și pe Ara, tot în dar primită. Și tot în dar, de undeva de

sus, nebunia mea, plus toate celelalte din creierul și sufletul meu, nemodelate în tipare...

Dacă aș fi avut de gând vreodată să plec de acolo? Așa cum mai pleacă oamenii, atunci când se satură de prea mult stat într-un singur loc? Da, dar în niciun caz definitiv, nici măcar pentru un timp prea lung. Și nu că mi-ar fi fost dor de vreo lume civilizată, în fond o părăsisem tocmai pentru că nu mi s-ar fi potrivit. Cum să-ți fie dor de ceva ce nu știuse să te păstreze și de care nu știuseși cum să scapi mai repede?... Aș fi plecat numai pentru a-mi asculta instinctele de călător. Și pentru a mai căpăta puțină informație despre restul umanității.

Poate că aș fi luat-o și pe Ara cu mine uneori, dar nu știu dacă ar fi ținut neapărat să se confrunte cu o lume din care înțelesese de la mine că fusesem nevoit să fug. Asemenea lumi nu cred că vor să fie cunoscute de către oameni puri, simpli și întregi, cum era Ara și restul tribului său... În afară de asta, știu că Ara nu ar fi acceptat în ruptul capului să umble îmbrăcată, doar pentru a nu șoca pudoarea ipocrită, cețoasă și privirile fixe pe dinafară și goale pe dinăuntru ale trecătorilor civilizați. Ar fi vrut să rămână goală, așa cum se unduia printre colibele tribului, și ar fi existat riscul să ne pună cătușe vreo poliție locală...

Atunci când aș fi lipsit de lângă ea, câteva zile sau mai multe, i-aș fi trimis în fiecare dimineață același mesaj telepatic, eteric: „Bună dimineața, Ara, sunt aici, te iubesc...”, iar ea mi-ar fi răspuns invariabil și înnebunitor ca o așteptare lungă: „fii aici, iubește-mă...”

Iar când m-aș fi întors la trib, i-aș fi adus Arei, de fiecare dată, câte o floare culeasă de pe marginea drumurilor. Stânjenei, dacă ar fi crescut pe acele drumuri... Dacă nu, atunci câte un fir de mac roșu sau de floarea-soarelui... Ara nu ar fi cunoscut florile acestea, fiindcă prin preajma colibelor nu creșteau, creșteau altele. Doar stânjenele ar fi semănat cu una sălbatică ce îi plăcea ei nespuse de mult, și atunci l-ar fi iubit și pentru asemănare, și pentru nume, și pentru că l-ar fi avut de la mine. Trei motive puternice pentru a iubi o floare... Iar macul și floarea-soarelui i-ar fi plăcut doar pentru că ar fi avut încredere în gusturile mele și ar fi împrumutat de la mine bucuria de a le privi. Dar atât de intens ar fi împrumutat-o, încât ar fi sărit pe mine ca o sălbatică ce era, ori de câte ori mă vedea apărând din vreo călătorie, așa goală cum o făcuse dumnezeu, m-ar fi încolăcit cu picioarele și mi-ar fi răscolit în rucsac până ar fi dat de ele, sau măcar de una...

Căpeteniei de trib, i-aș fi adus și lui câte ceva. Prima oară – o oglindă rotundă, pe care el să o înobileze cu farmece și în care să se reflecte apoi,

noapte de noapte, semnele noi venite dinspre constelații, folositoare lui și întregului trib... Și mie, în același timp...

Din tot ce am povestit aici, reiese clar că aș fi putut să fiu explorator de lumi vechi și că aș fi trăit acolo până la adânci bătrânețe, cu meseria, cu norocul și cu împlinirea mea cu tot...

O ultimă precizare, înainte să închei acest episod: începând cu data de 19 mai 2020, se va observa în ceea ce scriu, în memorii, un amestec de timpuri, o suprapunere, o interferență de zone real-imaginar... Nu mereu, bineînțeles, căci voi încerca să țin fenomenul sub control cât am să pot, pentru a nu denatura, răstălmăci, ori nedreptăți cursul real al anilor mei... Explicația: tot o revelație, desigur – apariția Arei în acel amestec. A acelei Ara de după 19 mai, suprapusă posibilei Ara, aceea de acum 30 de ani, sau poate mai mult...